04/02/2021

ΑΓΙΟΣ ΙΣΙΔΩΡΟΣ Ο ΠΗΛΟΥΣΙΩΤΗΣ: Ο συγκεράσας την εν Χριστώ άσκηση με τη ζωντανή θεολογία

/ Γνώμες

Γράφει ο Αριστείδης Γ. Θεοδωρόπουλος, Εκπαιδευτικός

Ανάμεσα στους φωτεινούς ασκητές, διαπρεπείς πατέρες και πολύτιμους εκκλησιαστικούς συγγραφείς εξέχουσα θέση κατέχει ο τιμώμενος στις 4 Φεβρουαρίου τόσο από την Ανατολική όσο και από τη Δυτική Εκκλησία, άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης, ο «ἱερατικῆς καί ἀσκητικῆς πολιτείας κανών» κατά τον Μέγα Φώτιο, ο «ἀγγελικόν ἄντικρυς μετελθών βίον» κατά τον ιστορικό Ευάγριο.

Ο άγιος Ισίδωρος, ο οποίος αναδείχθηκε στύλος και εδραίωμα της Εκκλησίας, γεννήθηκε γύρω στο 350 μ.Χ. στο Πηλούσιο της Αιγύπτου, το οποίο βρισκόταν στο βορειοανατολικό άκρο του δέλτα του Νείλου, κοντά στη σημερινή κωμόπολη Τινέχ

και το Πορτ Σάιντ. Μάλιστα η ερειπωμένη πλέον σήμερα πόλη του Πηλουσίου του έδωσε και την προσωνυμία «Πηλουσιώτης». Οι ευσεβείς, ενάρετοι και πλούσιοι γονείς του διέκριναν από πολύ νωρίς τη φιλομάθειά του και επιμελήθηκαν την υψηλή μόρφωση και την εξαιρετική ανατροφή του. Γύρω στο 370 μ.Χ. ο άγιος Ισίδωρος πήγε στην περιώνυμη πόλη της Αλεξάνδρειας για να σπουδάσει. Εκεί γνωρίσθηκε με τον Μέγα Αθανάσιο και φοίτησε στην περίφημη Κατηχητική Σχολή, όπου διευθυντής ήταν ο Δίδυμος ο Τυφλός, ο οποίος υπήρξε και ο διδάσκαλός του. Σπούδασε την αρχαία ελληνική γραμματεία, αλλά παράλληλα μελετούσε και τα έργα των Μεγάλων Πατέρων της Εκκλησίας μας, ενώ καθημερινά εντρυφούσε μέσα στα χωρία της Αγίας Γραφής. Ο άγιος Ισίδωρος υπήρξε θαυμαστής και υπέρμαχος του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου,αλλά και συστηματικός μελετητής των έργων του.

Παράλληλα ήταν και ένθερμος μιμητής του ύφους και των ιδεών του και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, ώστε αγωνίσθηκε με θάρρος για την αποκατάσταση και την επαναγραφή του ονόματος του Ιερού Χρυσοστόμου στα δίπτυχα της Αλεξανδρινής Εκκλησίας ύστερα από τη διαμάχη και τη σύγκρουση του Πατριάρχου Αλεξανδρείας Θεοφίλου με τον άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την εκθρόνιση και την εξορία του. Ο Μέγας Αθανάσιος διακρίνοντας την αρετή, την ευσέβεια και την ευρεία θεολογική κατάρτιση του αγίου Ισιδώρου, τον χειροτόνησε ιερέα. Σε όλη τη μετέπειτα ιερατική και μοναχική του πορεία αφοσιώθηκε ολοκληρωτικά στον Θεό, έχοντας ως φωτεινό πρότυπό του τον Τίμιο Πρόδρομο και ως μόνιμο μέλημά του την ανόθευτη διατήρηση της ορθοδόξου ημών πίστεως. Μετά τις σπουδές και την εις πρεσβύτερον χειροτονία του από τον Μέγα Αθανάσιο επέστρεψε στη γενέτειρά του, το Πηλούσιο της Αιγύπτου, όπου ανέπτυξε μεγάλο ιεροκηρυκτικό έργο. Αναδείχθηκε σοφός διδάσκαλος και πνευματικός καθοδηγητής εκατοντάδων ψυχών, οι οποίες κοντά του έβρισκαν την παρηγοριά και την ανακούφιση. Απέκτησε κύρος και πνευματική ακτινοβολία και μάλιστα σε τέτοιο βαθμό, ώστε πολλοί τον θεωρούσαν άνδρα αγιότητος και απαστράπτουσας αρετής.

Γύρω στο 400 μ.Χ. αποφάσισε να εγκαταλείψει τα «ἐν τῷ κόσμῳ» και να αποσυρθεί σε μοναστήρι της περιοχής. Εκεί υποτάχθηκε σ’ έναν γέροντα και «μόνος πρός μόνον τόν Θεόν γενόμενος» ασκήθηκε στην εγκράτεια, την ακτημοσύνη, την προσευχή, την υπακοή και την περισυλλογή για να γίνει σύντομα «τῶν μοναστῶν τό κλέος». Μελετούσε αδιάλειπτα την Αγία Γραφή, αλλά και τα έργα των Πατέρων της Εκκλησίας και των αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων και έφτασε σε τέτοιο αγιοπνευματικό επίπεδο και σε τέτοια πνευματική ωριμότητα, ώστε εκατοντάδες πιστοί άρχισαν να τον αναζητούν. Αφού βρήκαν το μοναστήρι, στο οποίο μόναζε, τον επισκέπτονταν για να οικοδομηθούν πνευματικά και να βρουν λύση στα

προβλήματά τους. Στους πολυάριθμους επισκέπτες πρόσφερε μαζί με την ψυχική ανάπαυση και παροιμιώδη φιλοξενία, προέτρεπε δε τους χριστιανούς να είναι φιλόξενοι.Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται και σε επιστολή του, στην οποία επιπλήττει δριμύτατα όσους δεν προσφέρουν φιλοξενία σ’ αυτούς που την έχουν ανάγκη.

Ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης κατέστη με την ασκητική του ζωή και τον ενάρετο βίο του επόπτης όλων των μοναστηριών και των μοναχών της περιοχής, αφού με τις συνεχείς νουθεσίες του στήριζε και καθοδηγούσε πνευματικά τους μοναχούς. Επιπλέον οδήγησε τα μοναστήρια σε τέτοια πνευματική ακμή και λάμψη, ώστε αναδείχθηκαν φωτεινοί φάροι και ισχυροί προμαχώνες της ορθοδόξου ημών πίστεως. Το ολοένα και αυξανόμενο όμως πλήθος των χριστιανών, το οποίο κατέφθανε στο μοναστήρι για να καθοδηγηθεί πνευματικά, τον ανάγκασε να αποσυρθεί σε ερημική τοποθεσία για να επιδοθεί με περισσότερη ησυχία στην προσευχή, τη μελέτη και την άσκηση.

Η πνευματική του ωριμότητα με τη συνεχή άσκηση και προσευχή και η πολυμάθειά του τον ανέβασαν σε τέτοιο υψηλό επίπεδο σοφίας και διανόησης, ώστε απέκτησε το χάρισμα να ερμηνεύει και τα πιο δύσκολα χωρία της Αγίας Γραφής, αλλά και να δίνει την απαιτούμενη λύση και απάντηση σε κάθε απορία και σε κάθε πρόβλημα πιστού, αφού ακόμη και στην έρημο τον αναζητούσαν εκατοντάδες ταλαιπωρημένες ψυχές. Μάλιστα αναπτύχθηκε μεταξύ του αγίου και των χριστιανών μια μοναδική και αξιομνημόνευτη αλληλογραφία, η οποία επιβεβαιώνεται και από τον μεγάλο αριθμό των σωζομένων επιστολών του που ανέρχονται σε 2.000 και διακρίνονται για τη λακωνικότητα, το κομψό ύφος και συχνά τον ποιητικό τους λόγο. Οι πολυάριθμες αυτές επιστολές, οι οποίες αποτελούν ένα άριστο θησαυροφυλάκιο συμβουλευτικής σοφίας και πείρας, πραγματεύονται δογματικά και απολογητικά θέματα, θέματα ερμηνείας της Αγίας Γραφής, καθώς και θέματα με ηθικοθρησκευτικό περιεχόμενο,ενώ απευθύνονται σε διάφορες τάξεις και συγκεκριμένα σε αυτοκράτορες, επισκόπους, ιερείς, μοναχούς, πλούσιους, φτωχούς και λογίους. Με τον πύρινο λόγο του στις επιστολές έφτασε ο σοφός και ασκητικός άγιος Ισίδωρος να επιπλήξει και να ελέγξει με αυστηρότητα ακόμη και αυτοκράτορες και ισχυρούς εκκλησιαστικούς άνδρες με σκοπό να τους παροτρύνει να συναισθανθούν τα λάθη τους και να επανορθώσουν, όπως έγινε με τον Πατριάρχη Θεόφιλο, τον Επίσκοπο Πηλουσίου Ευσέβιο και τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄. Στις επιστολές του απαντούσε πάντοτε με γνώμονα το συμφέρον της ψυχής και με οδηγό την ανιδιοτελή αγάπη προς τον συνάνθρωπο, τη βαθειά πίστη και τις αρετές της διάκρισης και της σύνεσης. Παρόλο που ήταν αυστηρός και ανυποχώρητος στην αμαρτία, την αδικία, την πλάνη και την αίρεση, ήταν ταυτόχρονα ευαίσθητος, προσιτός και ανθρώπινος.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επέδειξε για τον χώρο της Εκκλησίας και τους κληρικούς που διακονούν σ’ αυτή, ενώ δεν δίστασε να καυτηριάσει τους φαύλους κληρικούς της εποχής του, εναντίον των οποίων συνέγραψε ελεγκτικές επιστολές, επιδιώκοντας να τους φέρει σε συναίσθηση. Στηλίτευσε με αυστηρότητα τα θλιβερά φαινόμενα της σιμωνίας και της φιλαργυρίας στους κληρικούς όλων των βαθμίδων, φαινόμενα που δυστυχώς ακόμη και σήμερα τραυματίζουν το σώμα της Εκκλησίας, προσβάλλουν την αποστολή και το έργο των αξίων κληρικών και σκανδαλίζουν τους πιστούς. Ενδεικτικός είναι ο μεγάλος αριθμός επιστολών που συνέγραψε ο άγιος για τους μιαρούς, φιλάργυρους, εγωιστές, φλύαρους, πονηρούς, ματαιόδοξους, σιμωνιακούς και απερίσκεπτους κληρικούς, οι οποίοι μόλυναν με τον βίο και τη συμπεριφορά τους το Ιερό Θυσιαστήριο, όπως ο Ζώσιμος, ο Μάρων και ο Μαρτινιανός, ενώ δεν παραλείπει να στιγματίσει και τους υποψήφιους επισκόπους που προσπαθούν να ανέλθουν στον επισκοπικό θρόνο με ανεντιμότητα, διαπράττοντας το φοβερό αμάρτημα της σιμωνίας. Μέσα από τις επιστολές του

παρουσιάζει την ιεροσύνη ως θείο αξίωμα και ως ουράνιο αγαθό, το οποίο βρίσκεται ανάμεσα στη θεία και την ανθρώπινη φύση για να υπηρετεί την πρώτη και να μεταβάλλει προς το ανώτερο τη δεύτερη. Επιπλέον ο υποψήφιος κληρικός πρέπει να έχει ασκηθεί στην υπακοή, την εγκράτεια και την υπομονή και να έχει επιδοθεί ο ίδιος σε πνευματικό αγώνα για να είναι κεκοσμημένος με αρετές και έτσι να μπορέσει ορθά να καθοδηγήσει τις ανθρώπινες ψυχές. Σε μια επιστολή του ο άγιος αναφέρει τα ακόλουθα για τον ιερέα: «Ἅπτει λύχνον ὁ Θεός Ἱερέα καί τίθησιν αὐτόν ἐπί τήν λυχνίαν τῆς ἑαυτοῦ φωτοφόρου καθέδρας, ἵνα ἐξαστράπτῃ φωτισμόν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ δογμάτων καὶ πράξεων», ενώ για τους ανάξιους κληρικούς, τους οποίους αποκαλεί «επιδρομείς», αναφέρει ότι όταν κάποιος νόθος και ανάξιος εισέλθει με τη βία στο αξίωμα της ιεροσύνης, τότε ο στολισμός του ιερατικού αξιώματος μεταβάλλεται σε απρέπεια. Παράλληλα υπογραμμίζει ότι το να σφάλει και να αμαρτάνει κάποιος λαϊκός είναι φοβερό, το να σφάλει όμως ιερωμένος είναι φοβερότερο, ενώ θεωρεί αναγκαίο το μέτρο σε όλα, ακόμη και στην τροφή, την κατοικία, την ενδυμασία, τη φωνή και το βάδισμα. Έτσι είναι ανούσιο να νηστεύει κανείς από τη μια και να πλουτίζει από την άλλη. Με αυστηρότητα αντιμετώπιζε ο άγιος και αυτούς που φλέγονται από την επιθυμία να γίνουν επίσκοποι,χωρίς όμως να έχουν τη συναίσθηση της βαρύτατης πνευματικής αποστολής τους, αλλά και των πολλαπλών υποχρεώσεων και των πολυεύθυνων καθηκόντων του επισκοπικού αξιώματος απέναντι στον λαό που καλούνται να διαποιμάνουν.

Εκτός από τις πολυάριθμες επιστολές ο άγιος Ισίδωρος έγραψε και δύο θαυμάσιες πραγματείες, η μία με τίτλο: «Λόγος πρός Ἕλληνας», στην οποία υπερασπίζεται τη Θεία Πρόνοια εναντίον εκείνων που την αρνούνται και η δεύτερη με τίτλο «Περί τοῦ μὴ εἶναι εἱμαρμένην», στην οποία αποδεικνύει την ανυπαρξία της μοίρας. Ο πάνσοφος και πανόλβιος άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης, ο «γράμμασι τῆς θείας σοφίας καί τῆς ἔξω ἐξησκημένος» επιδόθηκε με ιδιαίτερο ζήλο και στην καταπολέμηση των αιρέσεων, όπως της αίρεσης του Νεστορίου. Μάλιστα ζήτησε μέσω επιστολής του από τον αυτοκράτορα Θεοδόσιο Β΄ να συμμετάσχει ο ίδιος στη Γ΄ Οικουμενική Σύνοδο της Εφέσου το 431 μ.Χ., ενώ από τον άγιο Κύριλλο Πατριάρχη Αλεξανδρείας ζήτησε να μετριάσει το μένος του εναντίον του αιρεσιάρχου. Στους λόγους του ο άγιος προβάλλει πάντοτε τη μεγάλη σπουδαιότητα της Αγίας Γραφής και τη διδασκαλία των Μεγάλων Πατέρων και ιδιαίτερα του αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, τον οποίο θεωρεί «τῶν ἐν Βυζαντίῳ καί πάσης Ἐκκλησίας ὀφθαλμόν», ενώ θεωρεί την ενσάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού ως «τό μέγα μυστήριο τῆς εὐσεβείας». Κάποια στιγμή έφθασε όμως και η ώρα που ο δικαιοκρίτης Κύριος της ζωής και του θανάτου τον κάλεσε κοντά Του. Έτσι στις 4 Φεβρουαρίου του 437 μ.Χ. και έχοντας επιστρέψει στο

αγαπημένο του μοναστήρι, εγκατέλειψε την επίγεια ζωή για να παραμείνει στη συνείδηση των χριστιανών της Ανατολής και της Δύσης ως ένας ταπεινός, σοφός, ενάρετος και πολυγραφότατος εργάτης του Ευαγγελίου του Χριστού.

Η απαστράπτουσα αρετή, ο ασκητικός του βίος και το πολύπλευρο έργο του οδήγησαν και στη διάδοση της τιμής του με την ανέγερση ιερών ναών επ’ ονόματί του. Αξιομνημόνευτος είναι ο ευρισκόμενος στη νοτιοδυτική πλαγιά του ιστορικού λόφου του Λυκαβηττού των Αθηνών γραφικός και κατανυκτικός ναός του Αγίου Ισιδώρου, όπου το Ιερό του Βήμα βρίσκεται μέσα σε σπήλαιο. Ο ιστορικός αυτός ναός των Αθηνών, ο οποίος ανακαινίσθηκε εκ βάθρων το 1931 και ήταν γνωστός στους παλαιούς Αθηναίους ως «Άγιος Σιδερέας», φέρει την προσωνυμία «Άγιοι Ισίδωροι», αφού σε τρεις φορητές εικόνες του ναού συναπεικονίζονται ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης και ο άγιος Ισίδωρος ο εν Χίω. Γι’ αυτό και ο ναός πανηγυρίζει τόσο στις 4 Φεβρουαρίου επί τη μνήμη του αγίου Ισιδώρου του Πηλουσιώτου όσο και στις 14 Μαΐου επί τη μνήμη του αγίου Ισιδώρου του εν Χίω. Στις δύο ετήσιες πανηγύρεις του ναού τελούνται οι ιερές ακολουθίες προς τιμήν των δύο εορταζομένων αγίων, ενώ λιτανεύεται με την πρέπουσα εκκλησιαστική τάξη η παλαιά εφέστια εικόνα των αγίων Ισιδώρων. Επίσης στο παρακείμενο από τον ιστορικό ναό σωζόμενο σπήλαιο του Αγίου Αριστείδου τελείται κατ’ έτος στις 13 Σεπτεμβρίου πανήγυρη επί τη μνήμη του αγίου Αριστείδου,του ενδόξου αυτού Αθηναίου φιλοσόφου, απολογητού και μάρτυρος του 2ου μ.Χ. αιώνα,ο οποίος σύμφωνα με τον αείμνηστο φιλίστορα Αθηναίο ζωγράφο Αριστείδη Περιστέρη προσερχόταν στο σπήλαιο για να προσευχηθεί και να ενισχυθεί πνευματικά στον αγώνα του υπέρ της υπεράσπισης των διωκομένων χριστιανών. Επ’ ονόματι του αγίου Ισιδώρου του Πηλουσιώτου τιμάται και ο ναός του Β΄ Κοιμητηρίου Αθηνών στην περιοχή των Άνω Πατησίων, ο οποίος ανεγέρθηκε επί των ημερών του Δημάρχου Αθηναίων Αριστείδου Σκληρού εις μνήμην του πατρός του Ισιδώρου.

Ιδιαίτερη τιμή απολαμβάνει ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης στο παραδοσιακό χωριό της Άνω Κορακιάνας στο καταπράσινο και ευλογημένο νησί της Κέρκυρας, όπου σε μια θαυμάσια εξοχική τοποθεσία με πανοραμική θέα υπάρχει ήδη από τον 17ο αιώνα ένα γραφικό εκκλησάκι αφιερωμένο στον άγιο. Ο ιστορικός αυτός ναός κτίσθηκε σύμφωνα με το ευρεθέν χειρόγραφο το έτος 1640 από τον ευσεβή γαιοκτήμονα της περιοχής Θεόφιλο Προσαλένδη και έχει μεγάλη θαυματουργική φήμη, αφού άπειρα είναι τα θαύματα που έχει τελέσει ο άγιος με τη χάρη του Θεού και έχουν καταγραφεί τόσο στην προφορική παράδοση της περιοχής όσο και σε παλαιές χειρόγραφες φυλλάδες. Είναι ενδεικτικό ότι σε φυλασσόμενη στον ναό εικόνα του αγίου, η οποία ιστορήθηκε το 1950 και λιτανεύεται από το 1990 την τελευταία Κυριακή του Αυγούστου, απεικονίζονται δύο από τα επιτελεσθέντα θαύματα του αγίου Ισιδώρου, η διάσωση του Ευσταθίου Μεταλληνού το 1875 και η

διάσωση του γιου του Επαμεινώνδα από το χωριό Άφρα το 1925. Τα πολυάριθμα θαύματα του αγίου στο χωριό Άνω Κορακιάνα της Κέρκυρας οδήγησαν στην καθιέρωση εκκλησιαστικής πανηγύρεως προς τιμήν του την τελευταία Κυριακή του Αυγούστου με την αθρόα συμμετοχή του λαού, κατά την οποία λιτανεύεται η ιερά και θαυματουργή του εικόνα. Γι’ αυτό τον λόγο και εποιήθη το 1993 από τον Ελλογιμώτατο κ. Χαραλάμπη Μπούσια,Μέγα Υμνογράφο της των Αλεξανδρέων Εκκλησίας,ιερά ακολουθία, η οποία εξυμνεί τα θαύματα του αγίου στην Άνω Κορακιάνα της Κέρκυρας και η οποία ενεκρίθη το 1996 από την Ιερά Σύνοδο της Εκκλησίας της Ελλάδος. Ο ίδιος χαρισματικός υμνογράφος έχει ποιήσει Παρακλητικό Κανόνα, Χαιρετιστηρίους Οίκους και Εγκώμια προς τιμήν του αγίου.

Ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης τιμάται με ιδιαίτερη ευλάβεια και τιμή και στον ομώνυμο ιερό ναό στον Κάβο Σίδερο της Κρήτης, ο οποίος είναι το ανατολικότερο σημείο της μεγαλονήσου και βρίσκεται σε απόσταση 32 χιλιομέτρων από τη Σητεία. Ο ναός διαθέτει και κελιά, αφού αποτελούσε παλαιά μονή, βρίσκεται δε σε μια άνυδρη περιοχή άγριας φυσικής ομορφιάς. Σήμερα ο ναός του αγίου Ισιδώρου του Πηλουσιώτου στον Κάβο Σίδερο αποτελεί μετόχιο της εντυπωσιακής για τον φρουριακό της χαρακτήρα ιστορικής Ιεράς Μονής Παναγίας Ακρωτηριανής Τοπλού, δέχεται δε πολυάριθμους πιστούς κατά την ετήσια πανήγυρή του στις 4 Φεβρουαρίου, όπου τους δίδεται η ευκαιρία να γευθούν παραδοσιακό κρητικό φαγητό, αλλά και να μαζέψουν τις περίφημες αγριοαγκινάρες που αφθονούν στην περιοχή.Ναός προς τιμήν του αγίου στην ηρωική μεγαλόνησο της Κρήτης με αξιόλογες τοιχογραφίες, χρονολογούμενος από το 1420,υπάρχει και στην περιοχή

του οικισμού Κακοδίκι της επαρχίας Σελίνου.

Ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης τιμάται με ομώνυμο ναό και στην περιοχή Εψιμιά της Ιεράς Νήσου Πάτμου, ο οποίος ανεγέρθηκε με δαπάνη του αοιδίμου Επισκόπου Τράλλεων κυρού Ισιδώρου Κρικρή του Πατμίου (1938-2007), του και διατελέσαντος Καθηγουμένου της Ιεράς Μονής Αγίου Ιωάννου Θεολόγου Πάτμου κατά τα έτη 1975-1982 και 1986-1997. Ο αοίδιμος κτίτωρ του ναού της Πάτμου και ιεράρχης του Οικουμενικού Θρόνου Ισίδωρος Κρικρής (+ 14 Μαϊου 2007) ενταφιάσθηκε σύμφωνα με την πατμιακή εκκλησιαστική τάξη στον νάρθηκα του ναού του ομωνύμου και προστάτου του αγίου,τον οποίο τόσο πολύ αγάπησε και είχε ως φωτεινό πρότυπο σε όλη τη διάρκεια της ιερατικής και αρχιερατικής του διακονίας.

Ο άγιος Ισίδωρος ο Πηλουσιώτης έρχεται στη σημερινή αλλοπρόσαλλη και εγωκεντρική εποχή να μας διδάξει, να μας αφυπνίσει και να μας παραδειγματίσει, αφού ήταν αυτός που συγκέρασε την εν Χριστώ άσκηση με τη ζωντανή θεολογία, διδάσκοντας τους πιστούς να έχουν σωφροσύνη, ανδρεία, ημερότητα, δικαιοσύνη και προ πάντων αγάπη, η οποία είναι ο θησαυρός όλων των αρετών. Μόνο με τον ενάρετο βίο, την προσευχή και την πίστη θα μπορέσει ο χριστιανός σύμφωνα με τη διδασκαλία του αγίου να κερδίσει τα ουράνια αγαθά και να γίνει ευάρεστος στον Θεό. Εκείνον δηλαδή, Τον οποίο ο θεοφόρος ασκητής και σοφός διδάσκαλος από το Πηλούσιο της Αιγύπτου, άγιος Ισίδωρος, χαρακτηρίζει ως υπέρτατο Ον και ως αΐδιο, παντοδύναμο, αγαθό, δίκαιο, μακρόθυμο, φιλάνθρωπο, αναμάρτητο, αναλλοίωτο και δημιουργό των πάντων.